

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska.

Velike narurne težave, katere imajo slovanski naši ruski bratje premagati prej, predno morejo zbrati vse svoje vojske na pravih večjih bojiščih, narejajo, da novinarski poročevalci ne more ustrezati željam onih, ki bi radi hitro uže slišali o odločilnih bitvah in operacijah. Dozdaj so se strčali povsod le manjši oddelki vkup. Vendar celoten vtis dogodkov je tak, celo nasprotniki to vseskozi priznavajo, da Rusi delajo po gotovem planu, preračunjeno, gotovo in previdno, Turki pa ne vedo prav, kje bi in kaj bi, kar je vse dobro znamenje.

Na Donavi streljajo Turki z ene strani Donave na drugo, od tam jim pa ruski in rumunski kanoni z dobrim vspehom odgovarjajo. Dozdaj pa še nihče ne ve za gotovo, kje bodo Rusi narejali most, da dovršijo vojno pripravo čez Donavo. Ker Rusi tujih dopisnikov v svoje tabore ne pripuščajo, in jim, kjer so uže, nič ne zaupajo, poleg tega pa še vse, kar se odpošlje poročil, na pošti nadzirajo, da ne bi sovražnik izvedel njih gibanja, menimo, da so večidel vsa privatna nemška poročila v dunajskih listih iz Lvova, Černovic, Oršove itd. jako nezanesljiva, naj poročajo to ali ono. Zato hočemo jako previdni biti v izbiranju in prestavljanju v svoj list. Rajši se oborožimo s potrpljenjem, da nam dovršena dejanja prinese veselo in za vse Slavjanstvo in za ves pravični svet zaželeno veliko novost o ruskej in slavjanskej zmagi, tu in tam.

Rusi so Donavo vsled razleta turške ladije „Lutfi-Djelil“ uže tako v pest dobili, da so baje iz Mačinkanala Turkom jemali oglje, pripravljeno za turško flotilo.

V Aziji so kozaki do Baškeja prišli, a se so v Kagisman umaknili, pravi angleško

poročilo. Najbrž so bile to le ogledne čete. Pri Bardizu Ruse zadržuje še velik sneg. Laž o zadnjem turškej zmagi je imela sila kratke noge. Nobeden list je uže denes ne omenja in nobeden jej verjel nij.

Magjarske novine o sprejemu nadvojvode Albrehta v Zagrebu.

Iz Gradca 13. maja. [Izv. dop.]

Naši sosedje in turški prijatelji Magjari se imajo za velike politikarje. Celej Evropi bi radi urivali svoje politične nazore in posebno ostro pazijo na to, da jim nemagjarski narodi ogerske krone v tem oziru ne nasprotujejo. Dokaz temu je članek v „Pester Lloyd“ od 11. t. m. Kdor še ne pozna magjarske ošabnosti in brezobzirnosti, ta naj blagovoli čitati, kar piše imenovani list. Častni sprejem nadvojvode Albrehta, sorodnika vladujoče dinastije v Zagrebu, nij vseč temu „vitez-kemu“ magjarskemu narodu. In kako tudi! Hrvati prej ko ne nijso vprašali v Budim-Pešti, ali smejo cesarjeviča, poveljnika naše armade v svojem glavnem mestu dostojno pozdraviti in sprejeti. Toda „Lloyd“ je čuden patron, kakor njegovi magjarski prijatelji vsi. Njemu še po volji nij, da je ravno ud visoke vladalčeve rodovine sedaj šel vojske inšpicirat v kraje ob Donavi. On misli, da bi za ta posel bil tudi drug vojak sposoben. To je naravno! Sovražnik ondi bivajočih plemen bi moral biti kakov Klapka in „Lloyd“ bi bil miren. Sedaj se kači in peni. Najvišji poveljnik prišel je v Zagreb in tukaj bil je sijajno sprejet. Hrvati so s tem po njegovem mnenju „nedvomljivo, da — nesramno — pokazali svojo antipatijo proti Magjarom.“

„Povsodi v Avstriji in na Ogorskem, kjer se pozna resnoba momentne situacije, kjer se pozna potreba, pri enakih okoliščinah postopati mirno in trezno v interesu monarhije, bode se obsojalo tako postopanje.“ Prehitro si gotov s svojo sodbo, dragi nam „Lloyd!“

Nasprotno, mi odobravamo celo postopanje Hrvatov, kakor Magjarov nijsmo motiti mogli, ko so slavili svoje turške, celo umazane pobratime. Mi se namreč držimo strogo gesla „vsakemu svoje“, magjarsko-latinsko se glasi: „quod licet Jovi, non licet bovi.“ Res je, da Ogri ne dajo veljati, da bi se ravnali po tako slabem geslu; ali istina je. Če povsodi, tukaj ne, pravijo Ogri. „Med sprejemom nekojih Turkov v Budim-Pešti in ono demonstracijo v Zagrebu je velik razloček.“ Imaš prav „Lloyd“. Žalostno bi bilo, ko bi slovanski narodi zastopnike krvoločnega Turka slavili. Naša slava velja vedno le vrednim osobam. „Turki so potovali kot „privatne“ osebe, sprejeli smo jih kot take v Budim-Pešti, varčno se izogibaje vsem „političnim demonstracijam“ — piše „Lloyd“. — Tu nastane vprašanje, kaj razumevajo Magjari pod pojmom „političen“. Uže njih pojem je različen od našega v Cislajtaniji, potem potovanje magjarskih dijakov v Carigrad, njih govori doli v imenu ogerskega naroda, sprejem turških soft na Ogorskem, govori pri raznih priložnostih, posebno v hišinarodnega zastopništva nijso bili politične izjave — po njih mnenju, pač pa po našem. Ako je pojem identičen, tako je pisanje „Lloydovo“ gol cinizem, nesramna laž, obrekovanje. Ogri pa so baje tudi velikodušni in marsikaj odpustijo Hrvatom. Toda, „est modus in rebus“, do sem, naprej pa ne! Ako se pripeljajo ogerske za-

Lustek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugi del.

(Dalje.)

Deveto poglavje.

Po rajski lepoti je dopadala, Odlikovati se nikdar nij skušala.

Iz Catskilla je potoval doktor Jeremija naravnost v Saratogo. Mesto je bilo o tej dobi prenapolneno gostov, in neprevidni potnik je bil pozabil preskrbeti si sobe, ter nij mogel dobiti bivališča.

„Kje se pa bode vstavili?“ vprašal je doktorja znanec, ki jih je slučajno naletel na železnici.

„V kongresnem dvoru,“ odgovoril mu je. „Za nas stare ljudi bode to kaj miren kraj, zlasti pa za gospico Grahamovo, ki se ne po-

čuti dobro, bode to prijetnejše, kot kaka druga hiša.“

„Najbrž vas čakajo?“

„Čakajo? Ne. Kdo naj bi nas čakal?“

„Gostilničar. Če nijste naročili sob, godelo se vam bode hudo, ker vse gostilne so polne do vrha.“

„Potem se moramo udati svoje osodi,“ rekel je doktor z nekako mirnostjo, ki pa ga je popolnem zapustila, ko je prisel v mesto izkusil, da so besede njegovega prijatelja bile popolnem utrjene.

„Ne vem, kaj hočemo storiti,“ rekel je vrnivši se k gospojam, ki jih je bil nekoliko minut zapustil, da je povpraševal. „Pravijo, da so vse hiše polne; če je to res, storimo najboljše, da se vsedemo na prvi železnični vlak ter se odpeljemo, ker na ulici vendar ne moremo spat.“

„Voz, čestiti gospodine?“ klical je kočijaž, ki je nekoliko stopinj od njih na ograji slonel ter doktorju na vso moč migal; drugi

kočijaž se mu je še bolj usiljeval, trkal mu na rame ter jako glasno isto ponujal.

„Voz!“ ponavljal je doktor nevoljen; „za kaj? Za božjo voljo, kam pa nas hočete peljati? V celem vašem mestu nij dobiti izbice pod streho, niti za denar, niti za dobre besede.“

„To je sicer res, čestiti gospodine!“ rekel je zadnji, nekaki pristav omnibusa odkrivši se in čelo si brisavši z raztrgano umazano rutico; gostilnice so sicer polne, a morebiti se lahko nastanite zunaj hiše.“

„Zunaj hiše?“ rekel je doktor še zmikom jako nevoljnega glasa. „Zunaj hiše mislim smo uže. Jaz bi se pa rad nastanil v kakej hiši. Kam vozite navadno s svojim vozom?“

„H kongresnemu dvoru.“

„No pripeljite voz in naložite nas; če pa nas ne sprejmejo na kongresnem dvoru, da bodo nas imeli vsaj toliko časa, da dobimo boljše bivališče.“

Gospa Jeremijeva, Emilija in Jerica ste stopile v mali omnibus k petim ali šestim

stave celo iz Dunaja, bi se morale vendar tudi rabiti. Tega Hrvati niso storili. Nastavili so le slovanske narodne in cesarske zastave.

Glasba je „pozabila“ tudi svirati magjarski Tököli-marš ter se je predrznila svirati rusko himno. To pa je po sodbi Lloyda in našega nemškutarstva „izdajstvo“. Nekaj pa je Magjara še posebno dregnilo. Mladež, katera je pred kratkim na veliko veselje Magjaram in vsem sovragom slovanskega plemena objavila znano pismo do ruskega učenjaka, izročila je, ali je saj izročiti nameravala visokemu gospodu „den kroatischen Schmerzensschrei“. Hinavski „Lloyd“ obžaluje, ako se to nij zgodilo, ker bi bil visoki gost mladež gotovo zavrnil „mit ihren politischen Desiderien“. Zakaj neki? Nij li dostojniše iskati pri domačinih pomoči?

Konec navedenega članka je jako zanimiv. „Wenn die Krone Kroatiens, von welcher die Agramer Demonstranten sprechen, irgend einmal nicht nur, wie gegenwärtig, lediglich als ehrwürdige, historische Reminiscenz, sondern als selbständig staatsrechtliche Actualität existieren wird, dann mögen die Herrn in Gottesnamen jene Politik treiben, welche ihnen gefällt, sie mögen den Krieg erklären, an wenn sie wollen und auf Länderraub ausgehen, wohin sie ihr Gellüste zieht, sie werden dann ganz allein die Kosten solcher Unternehmungen und auch deren event. Folgen zu tragen haben. Heute gibt es staatsrechtlich nur eine österreichische und eine ungarische Krone“... etc. To je jasen govor. S tem Magjari Hrvatom pripovedujejo: „mi smo gospoda, vi pritekline.“ Kakor kaže nekoliko včerajšnji „Obzor“, so ga Hrvati tudi razumeli. Daj Bog, da za celo bodočnost! Da ogerski brzobjavi v dunajskih listih kot prouzročitelja celega dogodjaja proglašajo Mažuraniča in neke Srbe, kaže popolnoma njih zaslepljenost. Magjar tlači, dokler more; sicer obrekuje, psuje in sumniči, zna biti brez takten, nelojalen, uporen. Pravica in resnica mora zmagati končno, in ta zavest naj nam daje pogum, da vstrajamo, da se ne udamo!

Ravnopravnost Slovanov v Avstriji.

Pod tem naslovom piše „Politik“:

„Regnikolarna deputacija, ki ima nagodbo mej Avstrijo in Ogersko dovršiti, broji 30

članov. V njej je jeden Poljak, dr. pl. Grocholski pa jeden Hrvat Jakič. Z največjo silo je prišel še grof Hohenwart v cislahtansko deputacijo. V dunajske poslanke zbornici so Poljaki in klub desnega centra stranka, ki šteje nad 80 členov, torej bi, ako se račun 300 poslancev, izmed onih 10 deputacijskih članov vsaj 3 morali dobiti mandat. Pa ko bi Hohenwart ne bil slučajno svak barona Eichhoffa, predsednika levega centrovega kluba, voljen bi bil gotovo Giskra namestu Hohenwarta. In ako tudi velja popolnem federalistični značaj grofa Hohenwarta, vendar on ne bode zastopal prav za prav nobenega slovanskega plemena, in torej bodo slovanski narodi v regnikolarni deputaciji imeli samo dva člana, ki bosta v deputaciji 30 članov igrala ulogo petega kolesa in si niti upala ne bosta, da bi poskusila izreči kako narodno željo v tem avstro-ogerskem nagodbenem areopagu. V Avstriji je 36 milijonov stanovnikov, in mej temi 20 milijonov Slovanov, ki plačajo denarni in krvni davek. Teh 20 milijonov bi moralo po načelih ravnopravnosti v regnikolarno deputacijo odposlati 20 poslancev. Ako kak inostranec to premišlja in vidi, da sta namestu 20 Slovanov v omenjeni deputaciji samo dva, moral bode misliti, da se je zgodil kak državni prevrat. A tega ne, volitve so se vršile na jako korekten, parlamentaričen način. V obeh parlamentih so Slovani tako zastopani, da bi, ko bi večina imela nekoliko dobre volje, bilo število izvoljenih v regnikolarno deputacijo 4 ali 5, a dvajset nikdar. Ta dva parlamenta sta bila zopet, samo se chabrusno izjemo, korektno, ustavno voljena. Zdaj pa prihajajo hvalilci vladajočega sestava k nam in trde: „Narodom nij treba, da bi se borili proti ustavi in njenim načelom. V Avstriji je ena onih mnogih nerazumljenih stvari ta, da se ravno narodne stranke upirajo proti državnim osnovnim postavam in da ustavna opozicija gospodujoči vladi očita germanizatorične namene. Saj teh ne more biti, ako vladajo državne osnovne postavbe, izključuje jih duh in bitstvo naših ustavnih naredb itd.“ Tako slavo poje „Tagespresse“ povodom odloka najvišje sodnije v pravdi onih treh čeških občin na Nižjem Avstrijskem, ki so ministerstvo tožile, ker je potrdilo germanizatoričen odlok deželnega šolskega sveta in pravdo dobile.

Pa državnemu sodišču bi se priporočilo lahko še več slučajev iz starih in novih časov, ako hoče na to paziti, da se bode po zakonu vladalo. Kdo pa čuva na to, kaki so zakoni? Kje je institucija, ki bi po načelih najjednostavnejše zdrave človeške pameti in najjednostavnejše morale izrekla sodbo, da je protin naravno, da sti dve tretjini prebivalstva v najvažnejšem parlamentaričnem odboru 30 članov zastopani po dveh odposlancih?

Kdo konstatira uradno, da v najvažnejših skupnih zadevah monarhije Čehi, Slovenci, Srbi, Slovaki in Rusini ne smejo govoriti nobene besede. Državno sodišče bi volitve v regnikolarno deputacijo gotovo odločilo kot nedotakljive, popolnem zakonite. Pa saj so zares te volitve popolnem „v duhu in bitstvu“ naših ustavnih institucij izvršene. To naj bode hvalisalcem ustave povedano, da bodo vedeli, zakaj se narodnosti — razen privilegirane nemške in magjarske — „proti državnim osnovnim postavam upirajo“ in zakaj se bodo pač še dalje upirale. V absolutnej državi bilo bi se v takem položju nadejati pomoči od vladarja in v najslabšem slučaju od tega, da bode absolutizem nehal. V parlamentarni državi pa je javno mnenje zadnja instanca. Pa ako je javno mnenje enega dela tako enostransko, tako nemo in se tako vztrajno upira pravičnim željam vseh drugih, kaj pa naj se potem zgodi? In kako vrednost za istinito dobro državo morejo imeti obravnavanja in sklepi, v katerih je normalno zastopstvo narodnih faktorjev tako preobrneno, kakor zdaj v famoznej regnikolarni deputaciji?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. maja.

Avstrijski vojni minister je bil v Karlovih varih v Toplicah na Češkem. Tam je baje imel, kakor se bere v praških in dunajskih novinah, s pruskim vojnim ministrom in glavnomokomandujočim generalom na Češkem, Filipovičem, dogovor. Kaj so gospoda imeli?

Hrvat Miškatovič je bil na peštanskem zboru interpeliral glede zjedinenja vojne krajine s civilno Hrvatsko. Sedaj mu je Tisza odgovoril; rekel je Magjar, da sedaj nij še pravi čas za izpreminjanje upravnega organizma. Miškatovič in drugi hrvaški zastopniki so to „na znanje vzeli“ in — molčali. Da li bodo i na dalje?

gospem in otrokom, ki so utrujeni, prašni in v skrbeh vedli se potrpežljivo, ter se mej soboj tolažili z nadami. Doktor se je vsedel zunaj na voz in komaj se je voz ustavil, šel je nagloma k gostilničarju. Kot se je bal, res nij bilo praznega kota v hiši. Ker ga pa nadstrežaj nij rad pustil oditi, rekel mu je, da bode morebiti mogoče preskrbeti mu do večera sobo v hiši bližnje ulice.“

„Eno sobo v bližnji ulici!“ vskliknil je doktor. „O! to se tedaj pravi ustanoviti se zunaj hiše. Ne, gospodine! to nij za me; moram imeti sobo, kjer gospe precej ustanovim. A za Boga! zakaj pa nemate dovelj gostilnic za svoje gostove?“

„Dospeli smo na vrhunec letne dobe, čestiti gospodine! in —“

„Oh, doktor Jeremija!“ vskliknil je mladi glas Nete Grysworthove, ko je s staro materjo šla prek dvorišča. „Gospodine! kako se počutite? Ali ste gospica Grahamova in gospica Flintova pri vas? Kaj se hočete tu vstaviti?“

Predno je doktor odgovoril in se priklonil

gospe Grysworthovi, kaj častitljivi stari dami, ki jo je uže pred tridesetimi leti poznal, nagovoril ga je gostilničar.

„Doktor Jeremija?“ vprašal je. „Ne zamerite, da vas nijsem poznal. Doktor Jeremija iz Bostona.“

„Ravno isti,“ rekel je doktor odklonivši se.

„O! tako je vse v redu. Sobe so naročene za vas in bodo v malo minutah pripravljene. Pred dvema dnevi so bile izpraznene in od tega časa ne več oddane.“

„Kaj je to?“ vskliknil je pošten doktor, „jaz nijsem naročil nikakoršnih sob.“

„Potem, čestiti gospodine! jih je za vas naročil prijatelj; zmirom srečno, zlasti pa, ker imate gospe pri sebi. Saratoga je v tej letni dobi močno obiskovana. Včeraj je bilo sedem tisoč tujcev v mestu.“

Doktor je hvalil svojo osodo in svojega neznanega prijatelja ter je povedal gospem nenadno srečo.

„Ali smo srečni!“ rekla je gospa Jere-

mijeva, ko se je ogledala v prijetni, sebi odkazani sobi in potem tudi pogledala Emilijino in Jeričino sobo onostran prehoda. „Vrh tega še po vsem tem, kar so ljudje blebetali o množici tujcev, ki se tukaj trgajo za stanovanjska.“

Doktor je spodaj čakal ter vse potrebno naročil zaradi prateži; prišedši gori je slišal na durih še ravno zadnje besede svoje ženo in drže prst na ustih in na videz jako skrivnostnega lica vstopivši, rekel je na pol glasno: „Pst, pst! ne govori toliko o tem. Nam hasne krasna zmotna našega gostilničarja. Te sobe so bile naročene za nekoga, a ne za nas. Sedaj pa tako ne morejo storiti družega, kot da nas vržejo na ulico, kader pridejo pravi; do tje pa, kakor vidim, se nadejamo prav dobrih sob.“

Če pa Jeremijevi nijso bili pravi, pravih tudi nij bilo; v enem tednu je naša družba pozabila ne le na negotovo stanje v hiši, ampak se je celo drznila za Emilijo nasvetovati zameno. Res so bili tako srečni in dobili

Hrvatski „Primorac“ piše o hrvatskom narodu in njegovej simpatiji: „Narod taj, koj s pune duše kliče Rusiji, tim će oduševljenije uzkliknuti zdravo i Austriji, ako se ona pretežno slavenska vlast povede za ostale slavenski vlasti sveta. No u svakom slučaju gledat nam je osujetiti vrlo opasnu agitaciju Magjara, koji brneći danas tursko carstvo i potičući monarkiju na rat proti Ruskoj, brane samo svoju prevlast nad narodni Ugarske, da održi Hrvatsku u sramotnoj razcepkanosti i podložništvu.“

„Mi Albrechtove sablje nebojimo. Mi od nje izgledamo oslobodjenje Bosne, objačanje slavenskog upliva u monarkiju, uzpostavu cjelokupnosti domovine, i što je glavni uslov svemu ovomu, skršen upliv kraljevine Ugarske. Magjari previše su ozbiljan narod, previše obuzeti svojim interesom i mržnjom proti Slavenstvu, prežalivi i preuztrajni, a da bi ikada, dok uživaju neograničenu vlast, dopustili bilo svojedružno Bosne, bilo najmanje promjenu svojega položaja u monarkiji. Od njih ni od saveza s njimi hrvatski narod nemože mnogo ili ništa izgledati. Oni danas zatiru njegova prava, vriedjaju sve njegove osjećaje, a u deset godina nagodbe pokazase, da nisu prijatelji hrvatskomu narodu. Za momentanu dakle akciju, koja se spravlja na iztoku, ludost je izgledat isto od Pešte, pametno pako izčekivati što dobra iz Beča, i to od onih živalja, koje predvodi nadvojvoda Albrecht.“

V **ogerskem** zboru je — kakor najnovijeji telegram pravi — 14. t. m. Tisza odgovarjao na već interpelaciju. Najprej na interpelaciju Simonyijevo, ali je res v Zagrebu vojaška godba svirala rusko himno pri Albrechtovem sprejemu in da so se te demonstracije vsi vladni hrvatski načelniki udeležili ter ali se to z neutralizeto sklada. Minister je tolažil Magjare in dejal: Nadvojvoda Albrecht je bil v Zagrebu oficijalno sprejet. Pred hotelom je mestna godba igrala tudi neko (!) pesen, ki so jo neki imeli (!) za rusko himno (!!) a nij bila, da si jej je podobna. (Ah, je li to nij modro?!) Hrvatski študentje so hoteli nadvojvodi adresu izročiti, a nij bila sprejeta.

Vnanje države.

V **Srbiji** se agitira še vedno močno za to, da bi se udeležili vojne. Pišejo iz Belgrada, da namerava Milan iti v Peterburg. Ena stranka bi rada njega odpravila in zjediniła Srbijo s Črnogoro pod Nikolom. Še vse je mogoče, ali gotovo le ono, kar se je uže zgodilo.

Tudi **rumunski** senat je potrdil napoved vojne od strani Rumunije, katera si s tem hoče najbrž izvojevati popolno samostalnost in naslov kraljestva. Minister je rekel v senatu, da bode stroške vojne trpela Turčija.

Iz **Berlina** se javlja, da je tja prišel ruski poslanik Šuvalov iz Londona. Iz Kölna je bil prišel prej v Friedrichsruh z Bismarkom govorit.

Angleška, kjer vlada zdaj konservativna stranka, t. j. bankirstvo in bogata trgovina ter aristokracija, in kjer je na čelu vlade bivši jud Disraeli ali drugače imenovani novopečeni „lord Beaconsfield“ (in vsak jud je za Turke), ta Angleška bi bila uže tudi najbrž zdavna; potegnena na stran Turčije in proti Rusiji, ko bi ne bilo liberalne opozicije, katera Rusijo zavira, da se ne more prenageliti. Volja angleških liberalcev je v parlamentu zadnjič tako-le govoril: „Britanski interesi v tej vojski niso v nevarnosti. Rusija nij tako blazna, da bi angleške interese prijemala. . . Z orijentalnim vprašanjem se ne da več igrati. Stvar vstalih podložnikov Turčije je najsvetejša stvar, ki je kedaj človeško dušo zavzemala. Bili so časi, ko je bila Anglija upanje vseh svobodnostnih prizadevanj, ali zdaj naj ona podpira ali zapuša stvar tlačanih narodnostij, mrtvaški zvon je uže zvonil turškemu tlačiteljstvu. Od koder koli naj pride razbitje Turčije, pozdravljeno bode od krščanstva in od sveta z veseljem.“

Dopisi.

Iz **Reke** 13. maja. [Izvirni dopis.] Sinoči ob devetej uri je prispel v naše mesto nadvojvoda Albrecht, spremljan od fcm. Molinaria, velikega župana Kukuljevića in drugih odličnih osob, ter se vratil v Hotel de la Ville, kjer stanuje tudi njegov vnuk Štefan, ki študira na tukajšnji pomorskej akademiji. Pričakovali so ga na kolodvoru: gubernator, municipijalna deputacija, učiteljski zbor hrvatske in italijanske gimnazije i. t. d. Tudi tukajšnje ognjegasilno društvo marširalo je „in corpore“ s se svojo godbo proti kolodvoru, no ne vem, ali so se gospodje pokajali, ali so še o pravem času svojo godbeno nesposobnost uvideli — pomaknili so se na bližnjo Brajdo ter molčali, dok nadvojvoda nij otšel v hotel, ali za to so se pozneje odškodovali ter jedino koračnico, katero so se bili naučili, po celem mestu tako dolgo trobili, da so jih celo fakini, ki so pa pri takih prilikah vendar vztrajni, jeli zapuščati. Kolodvor, gledališče, itd., „kinčale“ so seveda le magjarske zastave. Zbralo se je sicer dosti radovednih ljudi, na kolo dvoru, no ostalo je vse tiho, kakor je sploh cel sprejem bil prilično mrzel. Drugače je bilo na hrvatskej zemlji! Vzdož cele železnice Zagreb-Karlovac-Reka pozdravljalo je ljudstvo navdušeno prvega

avstrijskega vojaka in prijatelja Slovanov ter ruskega carja, isto tako tudi tukaj, ali samo na hrvatskej strani, na Sušaku. Cel Sušak bil je sijajno razsvetljen, narodne zastave so vihrale povsod, in na hiši župana, gospoda Lukanovića, bil je krasen slavolok z napisom:

„Prevedrog junaka
Svi mole Hrvati,
Iz varvarskih šaka
Nek naše nam vrati.“

Da, „iz barbarskih pestij“ naj nam osvobodí naše uže toliko stoletij neizrecive muke trpeče brate, to želimo tudim Slovinci, to želi vsak pošten Slovan! Splošno mnenje je, da ima inšpiciranje vojske baš na turško-avstrijskej meji važen pomen, ter da nas bo nadvojvoda Albrecht, morebiti prej, ko se nadejamo, popeljal v boj proti Turčinu, v boj za svobodo naših bratov, in v to ime kličemo mu uže v naprej: živio! —č.

Iz **Idrije** 9. maja. [Izv. dop.] Mnogo časa je uže preteklo, od kar nijste prinesli nobenega dopisa iz našega mestica, dovolite mi denes nekoliko prostorčka, da nekoliko obelodanim nekatere stvari, katere jasno zaznamljajo naše razmere. Terorizem, zagrizenost in nemčurski fanatizem nekih znanih ljudi proti vsemu, kar nosi naše domače slovensko ime, segajo uže tako daleč, da so bili neki narodni in polnarodni moške prisiljeni izstopiti iz narodne čitalnice, ter osnovati si svoje društvo takozvani „Leseverein.“ (Hudobni ljudje imenujejo to društvo „Lederverein,“ baje zaradi tega, ker obstoji skoro iz samih taciž mož, ki nosijo nekovo „usnje“) pod protektoratom filisterskega društva „Cassina.“ Če je uže nastanek tega društva takoj čuden, je tem bolj še čudna sestava udov. Nahajajo se mej udi omikani, polu-omikani in neomikani, mej zadnje si dovoljujem šteti tudi one, ki niti čitati ne znajo, in so vendar udje tega „Lesevereina!“ Še je dvomiti o tem, ali bode moglo živeti to društvo? Preteklo nedeljo praznovalo se je slovesno otvorenje tega društva. Dogodki prvega večera uže dokazujejo „wess geistes kind“ je to društvo. Vriva se pa ne samo meni, nego vsem narodnjakom dvoje vprašanj na g. predstojnika in Consortes. Zakaj je morala iti narodna čitalnica iz onih prostorov, v katerih je zdaj „Leseverein?“ Reklo se je, da se rabi za tujce, nij mar tega uzroka pri „Lesever-

sobo pri tleh ravno tik družbinske sobane; tako nij bilo več treba Emiliji po čisto prenapolnenih stopnicah hoditi gori in doli.

Dne njih dohoda približal se je bil ravno čas, da bi šli pit čaj, in Emilija in Jerica ste se ravno bili napravili, ko je nekdo tihoma potrkal na duri.

Jerica je skočila odpreti; bila je Hela Grysworthova, ki je pozdravivši jih z južno prisrčnostjo obstala na pragu, rekoč:

„Bojim se, da me bode imeli za nadležnico; a Neta mi je povedala, da ste došli; ker sem po naključji slišala od hišine, da bivate v bližnji sobi, opustiti nijsem mogla, da bi mimogrede ne vstopila ter vam povedala, kako me veseli, da vaju zopet vidim.“

Jerica in Emilija ste tudi izrazili svoje veselje, da ste se našli, ter ste se jej zahvalili, da se nij obotavljala; prosili ste jo, naj vstopi in ostane pri njima, dokler ju zvonec ne pokliče k čaju. Sprejela je povabilo, vsedla se na bližnji kovčeg, povpraševala je po njih

potovanji in po zdravju Emilijinem, odkar so se ločile v West-Pointu.

Med drugimi dogodkami je pripovedovala Jerica, da so bili zopet našli gospoda Filipa.

„Tako!“ rekla je gospica Grysworthova. „On je blezo povsodi in nikjer. Pred dvema dnevi je bil tu v Saratogi ter je pri kosilu sedel meni nasproti; od tega časa ga nijsem več videla. Gospica Grahamova, ka ste se seznanili z njim?“

„Žal mi je, da moram zanikati,“ odvrnila je Emilija. Potem je smehlajaje ozrla se v Jerico ter je rekla:

„Jerica je toliko želela prilike, da bi mi ga predstavila, da mi je bilo res žal, da jo je nada prevarala.“

„Vam se je tedaj dopadal?“ rekla je gospica Grysworthova, obrnivši se k Jerici in toplo govorivši: „Uže naprej sem to vedela.“

„Zanimal me je močno,“ odgovorila je Jerica. „Ta je jako prijeten, jako poseben in meni precej nerazumljiv mož.“

„Nadejam se,“ rekla je gospica Grysworthova, „da se bode te privadili ga in lepo shajali z njim; in tega ne morem trditi o sebi. Kadar sem v njegovi družbi, uže zasledim kako novo in nenadno lastnost njegovega značaja. Oni dan, ko smo v Novem Jorku skup kosili, razjezil se je tako nad strežnikom, da sem se zares bala. Zdi se mi pa, da je moj strah bil brez podloge, kajti on je preolikan človek, da bi se jel prepirati s kakim nižjim človekom; če prav so se mn oči svetile kot živo oglje, vendar očitno nij pokazal svoje jeze. Da mu storim pravico, moram reči, da nij bil razsrjen zaradi samega sebe, ampak srdil se je, ker je strežnik nerad in slabo stregel mladima devojkama s kmetov, ki se nijste zmislili, da bi mu dali kaj za vino; zato namreč nijste dobili ničesar jesti, dokler nijso vsi drugi odjedli, ter ste ves čas tam sedeli tako osramoteni, kot bi bili ravno prišli iz državnega zapora.“

(Dajje prih.)

einu? Kde je tu pravična doslednost? (O družih rečeh — morali smo dopisa dve tretjini brisati. Ur.)

Iz pod sv. Lorenca 8. maja [Izv. dop.] Čitali smo pred časom v „Slov. Narodu“ in tudi uže v „Slov.“ kako je domače občinstvo z delovanjem nemškutarske večine Postonjske županije „zadovoljno“, ter da hrepeneč pričakuje volitve novega občinskega zastopa, ki se bode v prihodnje gotovo iz srede naših vrlih — za občinsko dobro vnetih — domorodcev zbralo. To izvestje tudi mi prebivalci pod sv. Lorencom potrjujemo, in ker spadamo v Postonjsko občino, katera se pa v sedanjem času za nas premalo briga, je za nas važna reč, kakov zastop tej občini na krmilu stoji. Zato pa tudi mi novih volitev, brž ko mogoče, vroče želimo.

Predolga triletna doba delovanja sedanjega občinskega starestinstva je uže meseca svečana minula. Mi mislimo, da §. 21. obč. reda še velja in je jasen, ter se čudimo, kako da deželni odbor podaljšanje obstanka teh voljencev ne odpravi, in novih volitev ne urgira, — za kar ga tu javno prosimo.

Iz Rakeka 12. maja [Izv. dopis.] Od Ljubljane do Tersta nij na nobenej železniški postaji večje kupčije z lesom, kakor v Rakeku. Od tukaj se razpošilja vsakovrstni les v razne kraje, ne samo v Evropi, ampak celo v druge dele sveta. Vsak dan, posebno vsak četrtek, ko je tržen dan, pride sem veliko občinstva in sicer slovenskega, ki se poslužuje železnice in ima ž njo opraviti več ali manj. To železniškemu društvu gotovo nij na škodo, tem več na korist. Nerazumljivo pa je, da vodstvo te družbe, ki je sicer vedno ustrezljivo, ne skrbi tukajšnjemu ljudstvu bolj ustreči tudi v narodnem oziru, ker pošilja sem uradnike, ki se z ljudmi ne razumejo. Mej štirimi uradniki, ki so tukaj, je le jeden Slovenec, drugi trije so pa trdi Nemci, od katerih nobeden slovenskega ne zna. Kako morejo torej ti željam čisto slovenskega ljudstva ustrezati, ako ga ne zastopijo? Pa to bi morala biti vendar njih dolžnost. Prerado se primeri, da, ako se dva ne razumeta, ponuja jeden družemu ravno nasprotno od onega, za kar ga je ta prosil in iz take nerazumljivosti postane lahko mrzna ne le do osebe, ampak tudi do jezika. Ker, kako bi bilo drugače mogoče, da bi se človek ne navadil vsaj za silo jezika ljudstva, mej katerim živi! Nadzornik tukajšnje postaje g. Wallner je uže več ko enajst let tukaj, pa še zdaj ne zna veliko več slovenskega, kakor predno je bil prišel na Slovensko. V tolikem času se ga je se ve da, kaka beseda po sili prišla, kakor, „pojdtje“ „ne vem“ etc. ali toliko se nij potrudil, da bi se bil saj toliko navadil, da bi se mogel zmeniti s tukajšnjim kmetom. — Pa bodisi uže to, ali ono, železniškega vodstva prosimo, naj pošilja na Slovensko slovenske uradnike, ker je tudi gotovo, da bi vsak rad v svojej deželi bil, kjer bi lažje občinstvu ustrezal.

Iz slovenskega štajerja, 30. aprila. [Izv. dop.] Nij dolgo, od kar smo čitali v „Slov. Narodu“, da se je pri nas prepovedalo rabiti v šoli od Lapajna poslovenjene knjige; prepovedano je rabiti take knjige, ki so Nemcem nemške dovoljene; nam poslovenjenih jih ne dovolijo. — Pa to ne zadostuje. Prišel je te dni ukaz in se učiteljem razposlal na vsa šolska vodstva, še drugi ukaz, kateri prepoveduje, deco podučevati v slovenskem

petji. Dovoljeno je učiti le tiste pesni, katere se nahajajo v berilih. — Učitelji so mislili: V berilih nahajajoče pesni so uže zastarele in slabe; otroci so se jih uže naveličali, ker te uže vrabci na strehah čivkajo; oni nemajo več veselja do teh pesni ker kdo bi vedno eno in isto slamo mlatil; povsod mora biti — napredek. Zato so učitelji učili pesni iz „Vrteca“ — kajti „Vrtec“ doprinaša izvrstne, lepe, nedolžne pesni od pravih muzikaličnih skladateljev, kakor so gg. dr. Ipavic, Leban, Weis in drugi strokovnjaki, s tem se je pomanjkanju v okom prišlo. A zdaj je še to prepovedano.

„Man verbiete nichts, was man nicht hindern kann, und befehle nichts, was unter Umständen unmöglich ist“ pravi nemški pedagog dr. Dittes. Učiteljsko društvo za slovenski štajer pa prosimo, naj ono izda izbirko pesni, katere bi bile za šolo ugodne in naj jih vladi v potrdilo predlaga; potem ne bodejo učitelji vedno isto slamo mlatili v šoli. Ker se uže vsacega predmeta zahteva napredek; zakaj, da bi se pri petji ostalo pri starem. (Boječi se po izkušnji konfiskacije, brisali smo tega dopisa več kot polovico. Ur.)

Domache stvari.

— (Nadvojvoda Albrecht) se je peljal uže v ponedeljek skozi Ljubljano tako, da se nij nič pomudil tukaj.

— (Zagorska narodna čitalnica) napravi dne 20. maja — binkoštno nedeljo — veselico na Kalcu v spomin slovenskega pesnika M. Vilharja, katere čisti dohodki so namenjeni za M. V. spomenik. Program je: 1. Čveterospev; 2. Slavnostni govor; gov. g. V. Dolenec; 3. Zbor; 4. Deklamacija v spomin M. V.; dekl. godč. J. R.; 5. Samospev; poje godč. A. C.; 6. Saljivi „Janez“; 7. Petje; 8. Komični prizor; predst. g. A. D.; 9. Srečkanje; 10. Sviranje godbe s plesom. Začetek ob 7^{1/2} uri zvečer. Vstopnina za osobo 60 kr., a za družino 1 gold. 20 kr. Točke petja je blagovoljno prevzel Goriški „Slavec“. Ker ima ta veselica blag namen, nadejati se je obilne udeležbe, osobito od strani čestiteljev in spoštovalcev pokojnega M. Vilharja.

Odbor.

— (Iz Primorskega) se piše: Marsikateri utegne letos vprašati, zakaj Vipavci ne pridejo s črešnjami tako dolgo na dan. Istina je, da veljajo iste kot dober ogrizek in to tim bolj, ker so prvi sad še v zgodnji spomladi, katerega se razvesele njezna deca kakor tudi brezobni sivček. A letos bodo črešnje vsled dosedaj jako neugodnega vremena za cele tri tedne kasneje dozorele in še teh bode zgodnjih le malo, kasnejših pa še manj.

Kdor

20 gld. za elegantno obleko,
12 „ „ lepo zgornjo suknjo,
25 „ „ črno obleko, (108—5)
6 „ „ hlače iz tkanine
hoče plačati, pride naj k

M. Neumann-u,

v Ljubljani, v Lukmanovej hiši.

Zunanja naročila se proti poštnemu povzetju točno izvrše; nepri-
stujoče zamenja se brez ugovora.

Dunajska borza 15. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	58 gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64	20	„
Zlata renta	70	30	„
1860 drž. posojilo	107	—	„
Akcije narodne banke	770	—	„
Kreditne akcije	134	60	„
London	28	85	„
Napol.	10	32	„
C. k. cekini	6	18	„
Srebro	113	30	„
Državne marke	63	35	„

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Žalostnim srcem naznanjamo turobno vest, da se je naša ljubljena dvanajstletna hčerka, oziroma sestrica,

Emilija Valenta,

14. t. m. ob 1/2 10. uri zvečer preselila v boljšo domovino.

Pogreb bode v sredo 16. maja o 1/2 7. uri popoldne s starega trga, iz Plantz-ove hiše.

V Ljubljani, 15. maja 1877.

Eduard Valenta,

c. kr. okr. sodnije pristav v pokoji.

Betty Valenta, roj. pl. Pilbach,

starši.

Otilija Valenta, Marija Valenta, sestri.

Teodor Valenta, brat. (125)

Prememba stanovanja.

Banka „Slavija“

ima sedaj svojo pisarno (104—5)

na dunajskej cesti šte. 7,

v Fréihovej hiši, I. nadstropje.

Vsega zdravilstva dr.

Josip Derč,

dozdaj asistent in sekundar na porodniškem oddelku ljubljanske bolnice, si usoja naznanjati, da stanuje od 10. maja naprej na sv. Petra cesti št. 6, pri tleh na levo, in da ordinira od 8. do 10. ure zjutraj. Ubogim zastoj; v ženskih boleznih pa od 3. do 4. ure popoldne. (114—3)

V Ljubljani, 9. maja 1877.

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatérje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriškeje ceni.

Jedino le pri

(53—47)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Zvonove

harmonično ubrani s figuralnimi olupšavami.

Brizgalnice

(95—5)

za ogenj in za na vrt,

pumpe vsake vrste,

prodajejo jako solidno izdelane prav po ceni

Oesterreicher & Freund,

Maschinen-Fabriks-Niederlage,

WIEN, Akademiestrasse 1.